

Slovanski fokus: vzhodnoslovanske književnosti

Izobraževanje je namenjeno predvsem knjižničarjem in moderatorjem bralnih klubov, hkrati pa je odprto tudi za širšo javnost.

Predavanjem in okrogli mizi sledi seminar za moderatorje bralnih klubov.

Organizatorji	KUD Police Dubove, Mestna knjižnica Ljubljana – Knjižnica Prežihov Voranc, Oddelek za slavistiko FF UL in Društvo slovenskih književnih prevajalcev
Vrsta izobraževanja	strokovni posvet
Predavatelji	književni prevajalci, uredniki in univerzitetni predavatelji ter mentorji Webinarja za moderatorje bralnih klubov
Termin izobraževanja	12. september 2023 ob 8.30–13.30
Kraj izobraževanja	Knjižnica Prežihov Voranc, Tržaška cesta 47a, Ljubljana
Kotizacija	brezplačno, število mest je omejeno
E-prijava	Prosimo, izpolnite e-prijavnico in jo pošljite na e-naslov ucni.center@mklj.si
Rok za prijavo	5. september 2023

VSEBINA IZOBRAŽEVANJA

Slovanski fokus: vzhodnoslovanske književnosti

V okviru ciklusa izobraževalnih dogodkov Slovanski fokus iz različnih zornih kotov osvetljujemo slovanske književnosti. Na tretjem srečanju se bomo posvetili bogati literarni tradiciji vzhodnoslovanskih dežel – Belorusije, Rusije in Ukrajine. Na dogodku bodo sodelovali strokovnjaki – rusisti, ukrajiniisti in belorusisti pa tudi slovenisti in komparativisti, ki kot univerzitetni predavatelji, književni prevajalci in uredniki skrbijo za to, da dela, izvorno napisana v različnih slovanskih jezikih, lahko prebiramo tudi v slovenščini.

Seminar za moderatorje bralnih klubov

Predavanjem in okrogli mizi sledi kratek seminar za moderatorje bralnih klubov.

Seminar je nadgradnja [Webinarja za moderatorje bralnih klubov](#). Poteka v obliki pogovora, pri katerem si udeleženci izmenjujejo izkušnje in mnenja o praktičnih vidikih moderiranja bralnih klubov. Pogovor povezujejo **Tatjana Jamnik, Iztok Osojnik** in **Alenka Jovanovski**.

PROGRAM

Slovanski fokus: vzhodnoslovanske književnosti

- 8.30 Registracija udeležencev
- 8.45–9.00 Uvodni pozdravi
- 9.00–10.15 Prvi sklop predavanj
- Silvo Torkar: Belorusko-slovenski književni stiki
 - Lijana Dejak: Novi prevodi iz ruščine
 - Urša Zabukovec: O prevodih ruske filozofije
- 10.15–10.45 Odmor
- 10.45–12.00 Drugi sklop predavanj
- Janja Vollmaier Lubej: Recepcija sodobne ukrajinske proze
 - Iztok Osojnik: Vpliv in pomen ruskih pesnikov na moje pesnikovanje
- 12.00–12.30 Odmor
- 12.30–13.30 Okrogla miza
- Sodobne vzhodnoslovanske književnosti – Borut Kraševac, Janja Vollmaier Lubej in Silvo Torkar

Seminar moderatorjev bralnih klubov

- 13.30–14.00 Odmor
- 14.00–15.30 Seminar za moderatorje bralnih klubov
(Pogovor povezujejo mentorji Webinarja za moderatorje bralnih klubov
Tatjana Jamnik, Iztok Osojnik in Alenka Jovanovski)

IZVLEČKI PREDAVANJ IN OKROGLE MIZE

Silvo Torkar: Belorusko-slovenski književni stiki

Z beloruskimi ustvarjalci sem bil v stiku v drugi polovici devetdesetih let in še nekaj let v začetku tega stoletja, ko sem prevajal za festival Vilenica. Osebno sem poznal Alesja Razanava (1948–2021), ki je bil konec devetdesetih let v Ljubljani na enomesečni štipendiji Društva pisateljev. Predstavil bom belorusko-slovenske književne stike in naštel nekaj del iz beloruske literature 20. stoletja, ki so si utrla pot v svet.

Silvo Torkar se je po gimnaziji, ki jo je obiskoval v Tolminu, vpisal na študij ruskega jezika s književnostjo in sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1978 diplomiral. Do leta 1989 je delal kot prevajalec, od 1990 do 2022 kot raziskovalec na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU. Leta 2004 je magistriral in leta 2011 doktoriral iz zgodovinskega imenoslovja. Študijsko se je izpopolnjeval v Varšavi, Tbilisiju, Krakovu, bival pa je tudi v Minsku.

Lijana Dejak: Novi prevodi iz ruščine

V svojem prispevku bom na kratko predstavila tri knjige, ki sem jih nazadnje prevedla: *Cartagena* Lene Eltang, *Petrovi v gripi in okoli nje* Alekseja Salnikova ter *Sam v oceanu* Slave Kurilova. Prvi dve knjigi sta romana, tretja pa je žanrsko težko opredeljiva, a zelo zanimiva knjiga o izjemnem človeku. Iz ene od knjig bom tudi prebrala kratek odlomek.

Lijana Dejak je diplomirala na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, po poklicu je profesorica ruskega in angleškega jezika s književnostjo. Po končanem študiju se je začela ukvarjati s prevajanjem in tolmačenjem kot samostojno dejavnostjo. Prevajala je strokovna besedila z različnih področij, največ gradbeništva in arhitekture. Sodelovala je s številnimi slovenskimi podjetji, s slovensko vlado in ruskim trgovinskim predstavništvom. Od leta 1984 do 2016 je bila članica Društva znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije. Zadnja leta prevaja literarna in literarnoteoretična dela, predvsem sodobnih ruskih avtorjev. Od leta 2000 je članica Društva slovenskih književnih prevajalcev. Leta 2016 je prejela Sovretovo nagrado za prevod romana Jevgenija Vodolazkina *Laurus*. Med njenimi prevodi velja posebej omeniti še Tolstojevo epopejo *Vojna in mir*, *Kolimske zgodbe* Varlama Šalamova ter romane *Starec* Jurija Trifonova, *Led* Vladimirja Sorokina, *Daniel Stein*, *prevajalec* Ljudmile Ulicke, *Tekst* Dmitrija Gluhovskega, *Asan* Vladimirja Makanina, *Geograf je zapil globus* Alekseja Ivanova in *Vaje* Vladimirja Šarova, od teoretskih del pa *Morfologijo pravljice* Vladimirja Proppa.

Urša Zabukovec: O prevodih ruske filozofije

V predavanju bom na poljuden, tudi laikom razumljiv način predstavila svoje prevode, torej predvsem Vladimirja Solovjova (*Izbrani filozofski spisi*, *Spisi o Rusiji in krščanstvu*), Semjona Franka (*Nedoumljivo*, *Bog z nami*, *Luč v temi*) in Sergeja Bulgakova (*Filozofija ekonomije*). Vladimir Solovjov je najmlajši izmed družčine in je prijateljeval z Dostojevskim – skupaj sta potovala v samostan Optina k ruskim starcem, zanimala so ju iste stvari: kriza krščanstva, kriza humanizma, problem Cerkve, odnos Vzhoda in Zahoda, Rusije in Evrope itd. V Solovjovovi knjigi *Izbrani filozofski spisi* je tudi predavanje o Dostojevskem. V nadaljevanju bom predstavila usodo Franka in Bulgakova (beg iz Rusije, usoda na Zahodu) ter njuno filozofijo. Frank je po rodu Jud, a je konvertiral v pravoslavlje in ustvaril najbolj celovit filozofski sistem od vseh ruskih filozofov, Bulgakovu pa se pozna, da je tudi teolog in razvija tako imenovano sofiologijo (to je Cerkev sicer zavrгла kot herezijo, a je zelo pomembna in zanimiva, danes tudi na Zahodu doživlja nekakšen revival). Prevedla sem njegovo zgodnjo *Filozofijo ekonomije*, ki ponuja zelo zanimiv (biblično-krščanski) pogled na gospodarstvo in gospodarjenje, pogled, ki bi bil lahko alternativa današnji destruktivni podnebistični agendi.

Urša Zabukovec se je rodila leta 1980 v Ljubljani. Leta 2005 je zaključila študij primerjalne književnosti in ruskega jezika na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, leta 2011 pa je na Jagelonski Univerzi v Krakovu doktorirala iz ruske filologije. Od leta 2012 ima status svobodne književne prevajalke: prevaja leposlovje in filozofijo iz ruščine, španščine in poljščine. Svoje prevode rada opremi s komentarji in spremnimi študijami. Je avtorica znanstvene monografije *Neverbalni Dostojevski* (2014) ter zbirke esejev *Vseživo* (2017) in *Levo oko, desno oko* (2021). Za svojo doktorsko nalogo je leta 2012 dobila tretjo nagrado Poljskega nacionalnega centra za kulturo za najboljši doktorat s področja humanistike, za prevod romana *Mjausk* ruske pisateljice Tatjane Tolstoj je leta 2017 prejela Sovretovo nagrado, obe esejistični zbirki pa sta bili nominirani za Rožančevo nagrado.

Janja Vollmaier Lubej: Recepcija sodobne ukrajinske proze

Do prevoda Andruhovičevega romana *Dvanajst krogov* (2016) smo imeli v slovenščini zelo malo iz ukrajinsčine prevedenih literarnih del. Aleš Debeljak je leta 2014 v Sobotni prilogi *Dela* zapisal, da jih pravzaprav lahko preštejemo na prste ene mizarjeve roke. Tako smo poleg Ševčenkove poezije (prevod J. Abram) lahko brali le še pesniško zbirko O. Irvanca *Nepričakovi verzi* (prevod iz ruščine je opravil B. Kraševac) ter roman A. Kurkova *Piknik na ledu* (iz ruščine ga je prevedla L. Dejak). Kasneje so sledili prevodi drugih romanov, pesmi, odlomkov, zato bom v krajšem predavanju predstavila v slovenščino prevedeno ukrajinsko književnost s posebnim ozirom na njihovo recepcijo med kritiki in širšim bralstvom.

Janja Vollmaier Lubej je doktorica znanosti s področja literarnih ved in docentka za slovensko književnost. Slednjo predava kot gostujoča profesorica na Univerzi na Dunaju, v študijskem letu 2022/2023 tudi na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Poučuje slovenščino na Srednji lesarski in gozdarski šoli, pred tem pa je vrsto let delovala kot učiteljica slovenščine na tujih univerzah (Lodž, Sombotel, Banjaluka). V slovenščino je s Primožem Lubejem prevedla romane vidnejših ukrajinskih avtorjev. Njena znanstvenoraziskovalna področja so sodobna slovenska proza, žensko avtorstvo, medkulturni stiki ter sodobne slovenske esejistke.

Iztok Osojnik: Vpliv in pomen ruskih pesnikov na moje pesnikovanje

V razpravah o mednarodnih literarnih vplivih pogosto pozabimo na pomen, ki ga ima pri tem poezija. Tokrat bom govoril o tem, kako so name usodno vplivali ruski avantgardni pesniki. Pri tem se bom omejil samo na tri. Prva dva nekako uvrščamo med ruske futuriste, Ano Ahmatovo pa beremo kot predstavnico t. i. akmeizma. Kljub temu da gre za tri velikane ruske poezije (poezije v ruskem jeziku) so bili rojeni na različnih koncih Sovjetske zveze. Ana Ahmatova v Ukrajini (Odesa), Vladimir Majakovski v Gruziji (Bagdadi) in Velimir Hlebnikov v Kalmikiji (Male Derbeti). Že Roman Jakobson je Hlebnikova in njegovo zaumno poezijo razglasil za največjega pesnika tedanjega časa. Majakovski je bil s svojo udarno futuristično poezijo osrednja oseba tedanjega revolucionarnega literarnega vrenja v Moskvi, Ahmatova pa je bila s svojo poezijo tihega upora in intimne preprostosti morda najprodornejši glas proti terorju tedanjega stalinizma. In ga tudi edina preživela. Toda vsak zase je bil svoj, samobiten in univerzalen svetovni pesnik. V svojem prispevku bom navedel nekaj njihovih pesmi in z njihovo osebno razlago pokazal, kako so ti trije pesniki globoko vplivali tudi na mojo pesniško ustvarjalnost.

Iztok Osojnik je pesnik, pisatelj, esejist, komparativist, filozof, antropolog, alpinist, slikar, svetovni popotnik in književni prevajalec. Diplomiral je iz primerjalne književnosti (pri profesorju Dušanu Pirjevcu), podiplomsko študiral v Osaki na Japonskem in doktoriral iz zgodovinske antropologije na FHŠ Univerze na Primorskem. Doslej je izdal več kot 30 avtorskih knjig poezije, nazadnje zbirke *Kosovel in sedem palčkov* (2015), *Hamlet* (2016), *Mah in srebro* (2017), *L za Brooklyn* (2018), *Udovic* (2019), *Poskus državnega udara pod pretvezo epidemije* (2020), *Maraton puhlosti in nesmislov* (2020), *2021* (2022) in *Berenikin moped* (2022), romane *Srčeva desetka* (1992), *Melinda Podgorny* (1998), *Zgodba o Dušanu Pirjevcu in meni* (1999), *Temna snov* (2005), *Svinje letijo v nebo* (2012) in *Newyorška trilogija* (2019), zbirko kratkih zgodb *Nenavadne zgodbe nenavadne zgodbe Jesusa Falcãa* (2022), zbirke esejev in študij *Nasmeh Mone Lize* (2005), *Homo politicus* (2006) in *Symposia* (2015) ter znanstveno monografijo *Somrak suverenosti* (2013). Poleg tega redno objavlja razprave s področja komparativistike, filozofije in politične teorije v slovenskih in mednarodnih

znanstvenih revijah in zbornikih. Njegova besedila so prevedena v več kot 25 jezikov. Za svoje delo je prejel vrsto uglednih domačih in mednarodnih nagrad: Župančičevo nagrado (1992), Jenkovo nagrado (1997), Veronikino nagrado (1998), italijansko nagrado Furlanije-Julijske Krajine za poezijo (2002), hrvaško Lucičevo nagrado (2004), mednarodno literarno nagrado KONS (2011), nagrado velenjica – čaša nesmrtnosti (2018) in zlatnik poezije (2022). Prevaja predvsem pesniška, prozna, filozofska in alpinistična besedila.

Okrogla miza: Sodobne vzhodnoslovanske književnosti – Borut Kraševc, Janja Vollmaier Lubej in Silvo Torkar

O literarnem dogajanju v sodobni ruski, ukrajinski in beloruski književnosti pa tudi jezikovni situaciji v vzhodnoslovanskih deželah, ki se precej razlikuje od naše, se bodo pogovarjali prevajalec iz ruščine Borut Kraševc, prevajalka iz ukrajinsčine Janja Vollmaier Lubej in prevajalec iz beloruščine Silvo Torkar.

Borut Kraševc je študiral primerjalno književnost in ruščino. Od leta 1999 prevaja iz ruščine, in sicer klasiko, sodobno prozo in poezijo, dramatiko, filozofijo in literarno teorijo. Od leta 2001 je samozaposlen na področju kulture. Leta 2004 je prejel nagrado za najboljšega mladega prevajalca za prevod romana Viktorja Pelevina *Čapajev in Praznota* in leta 2014 Sovretovo nagrado za prevod romana *Sveta knjiga volkodlaka* istega avtorja. Leta 2017 je bil s prevodom knjige *Pisatelj in samomor* G. Čartišvilija v ožjem izboru za Jermanovo nagrado, leta 2020 pa je bil s prevodom *Zapiskov iz mrtvega doma* F. M. Dostojevskega uvrščen v ožji izbor za mednarodno nagrado »Read Russia«. Od leta 2018 piše prozo. Za svoj roman *Agni* je leta 2020 prejel nagrado Slovenskega knjižnega sejma za prvenec, leta 2021 pa še nagrado kresnik.

Janja Vollmaier Lubej je doktorica znanosti s področja literarnih ved in docentka za slovensko književnost. Slednjo predava kot gostujoča profesorica na Univerzi na Dunaju, v študijskem letu 2022/2023 tudi na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Poučuje slovenščino na Srednji lesarski in gozdarski šoli, pred tem pa je vrsto let delovala kot učiteljica slovenščine na tujih univerzah (Lodž, Sombotel, Banjaluka). V slovenščino je s Primožem Lubejem prevedla romane vidnejših ukrajinskih avtorjev. Njena znanstvenoraziskovalna področja so sodobna slovenska proza, žensko avtorstvo, medkulturni stiki ter sodobne slovenske esejistke.

Silvo Torkar se je po gimnaziji, ki jo je obiskoval v Tolminu, vpisal na študij ruskega jezika s književnostjo in sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1978 diplomiral. Do leta 1989 je delal kot prevajalec, od 1990 do 2022 kot raziskovalec na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU. Leta 2004 je magistriral in leta 2011 doktoriral iz zgodovinskega imenoslovja. Študijsko se je izpopolnjeval v Varšavi, Tbilisiju, Krakovu, bival pa je tudi v Minsku.

DODATNE INFORMACIJE

Tatjana Jamnik | drustvo@policadubova.org | www.policadubova.org | www.samozalozba.si

Organizatorji: Kulturno-umetniško društvo Police Dubove, Mestna knjižnica Ljubljana – Knjižnica Prežihov Voranc, Oddelek za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Društvo slovenskih književnih prevajalcev

Medijski sponzorji: portal Dobreknjige.si, revija Bukla, revija Razpotja, revija Mentor